

İSO “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması-2025” sonuçlarını açıkladı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından 1968 yılından bu yana aralıksız hazırlanan “İSO Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması-2025” sonuçları Odakule Fazıl Zobu Meclis Salonunda düzenlenen basın toplantısında açıklandı. Sanayi sektörünün devler liginin belirleyen ve bu sene 58.yılıni geride bırakan “İSO Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması-2025” sonuçlarının açıklandığı basın toplantısına, İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan’ın ev sahipliğinde İSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcıları İrfan Özhamaratlı ve Cemal Keleş katıldı.

TÜPRAŞ yine zirvede

Türkiye sanayisinin check up’ını ortaya koyan araştırmayı açıklayan İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, üretimden satışlara göre Türkiye’nin en büyük ilk 10 sanayi kuruluşuna yönelik şu bilgileri verdi: “İSO 500 çalışmasında 2025 yılında üretimden satışlara göre Türkiye’nin en büyük sanayi kuruluşu, uzun yıllardır olduğu gibi yine, 698,8 milyar liralık üretimden satışlarıyla TÜPRAŞ olmuştur. TÜPRAŞ’ın ardından 538,3 milyar lira ile Ford Otomotiv ikinci, 327,9 milyar lira ile Star Rafineri üçüncü sırada yer almıştır. Böylece İSO 500’ün ilk üç sırası, geçen yıla göre herhangi bir değişiklik göstermemiştir. Oyak-Renault 235,5 milyar liralık üretimden satışlarıyla dördüncü sırada yer alırken, Toyota Otomotiv 206,3 milyar lira ile beşinci, Arçelik 165,7 milyar lira ile altıncı olmuştur. Üst sıralardaki istikrara rağmen, 2025 yılında İSO 500’ün ilk 10 kuruluşu içerisinde dikkat çekici değişimler yaşandığını görüyoruz. Özellikle savunma sanayi sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin son yıllarda ortaya koyduğu güçlü performansın sıralamaya belirgin şekilde yansdığına tanık oluyoruz. Nitekim İSO 500 tarihinde ilk kez iki savunma sanayi kuruluşu, TUSAŞ 140,9 milyar lira ile yedinci, Aselsan da 130,2 milyar lira ile dokuzuncu sıraya yerleşmiştir. Bu gelişme, yalnızca söz konusu şirketlerin büyümesini değil, aynı zamanda savunma sanayimizin son yıllarda ulaştığı üretim kapasitesini, teknoloji geliştirme kabiliyetini, ihracat performansını ve küresel rekabet gücünü ortaya koymasından son derece anlamlıdır. Öte yandan, geçen yıldan farklı olarak, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı 138,8 milyar liralık, Mercedes-Benz ise 127 milyar liralık üretimden satışları ile 2025 yılında İSO 500’ün ilk 10 kuruluşu arasında yer alma başarısını göstermiştir.”

Sanayide belirgin sektörel ayrışmalar öne çıktı

Konuşmasında 2025 senesinin sanayide belirgin sektörel ayrışmaların öne çıktığı bir yıl olarak dikkat çektiğini dile getiren Bahçivan, şunları söyledi: “Özellikle emek-yoğun geleneksel sektörlerimiz önemli ölçüde zorlanırken, savunma sanayi başta olmak üzere teknoloji yoğun sektörlerde güçlü üretim artışlarının yaşandığını gözlemlemekteyiz. Diğer taraftan bugün sanayicimizin sahada en fazla hissettiği sorunların başında finansman maliyetlerinin yüksekliği gelmektedir. Son iki yıldır çok yüksek seviyelerde seyreden finansman maliyetleri, yalnızca bilançolara yansıyan bir kalem değil; üretimden yatırıma, istihdamdan rekabet gücüne kadar sanayinin bütün kesimlerini etkileyen temel bir

gerçekliktir. Türkiye'nin en güçlü sanayi kuruluşları dahi bu kadar yüksek finansman yükü altında faaliyetlerini sürdürmeye çalışırken, aynı güce ve imkanlara sahip olmayan daha küçük ölçekli işletmelerin karşı karşıya kaldığı zorlukların çok daha ağır olduğunu gözden kaçırmamız gerekir. Direnen enflasyon ve direnen faizler, finansmandaki bu haksız tablonun 2026'da da süreceğini bize göstermektedir. Özellikle en çok etkilenen sektörler gözetilerek kredi maliyetlerini yükselten ve ihracat kredileri de dahil olmak üzere finansmana erişimi sınırlayan tüm faktörlerin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Önümüzdeki hafta gerçekleştireceğimiz Meclis toplantımızda ağırlayacağımız 3 kamu bankamızın genel müdürü ile bu konuyu ayrıntılı şekilde ele alacağız. Öte yandan İSO 500, sanayimizin tüm zorlu koşullara rağmen sahip olduğu dayanıklılığı ve potansiyeli ortaya koyan önemli işaretler de vermektedir. Örnek vermek gerekirse, İSO 500 şirketlerinin ihracatının yüzde 8,4 artışla 104,7 milyar dolara ulaşması, sanayi kuruluşlarımızın küresel pazarlardaki güçlü konumunu koruduğunu göstermektedir. AR-GE harcaması yapan firma sayısındaki ve toplam AR-GE harcamalarındaki artış ise yenilikçilik kapasitemizin gelişmeye devam ettiğine işaret etmektedir. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payının yüzde 7,6'ya yükselmesi de geleceğe ilişkin umutlarımızı güçlendiren önemli göstergelerden biridir. Bunların yanı sıra halka açık kuruluş sayısının 91'e yükselmesi de, sermayenin tabana yayılması ve nitelikli finansmana erişim açısından son derece olumlu bir gelişmedir. Veriler, aynı zamanda istihdam tarafında farklı bir dönüşüme de işaret etmektedir. Çalışan sayısındaki sınırlı gerileme, artık sanayide rekabet gücünün yalnızca nicelikle değil, nitelikli insan kaynağıyla belirlendiğini göstermektedir. Eğer Türkiye sanayisi emek yoğun sektörlerden daha yüksek katma değerli, teknoloji yoğun ve verimlilik odaklı bir yapıya doğru ilerleyecekse, nitelikli insan kaynağına yönelik uzun vadeli çalışmalarımızı çok daha güçlü biçimde ele almamız gerekmektedir. Çünkü yeni sanayi düzeninde daha donanımlı ve daha yetkin çalışanlara ihtiyaç duyacağız. Bu da kaliteli üniversite eğitimi, güçlü mesleki eğitim, ara eleman yetiştirme kapasitesi ve yaşam boyu öğrenme kültürünü sanayimizin geleceği açısından vazgeçilmez hale getirmektedir. Önümüzdeki dönemde eğitilmiş, donanımlı ve yüksek yetkinliklere sahip iş gücü, sanayimizin en önemli rekabet avantajlarından biri olacaktır. Sanayi sektörü, ekonomik büyümenin ötesinde; istihdamın, ihracatın, teknolojik dönüşümün, sürdürülebilir kalkınmanın ve milli rekabet gücünün temel taşıdır. Bu nedenle sanayiye sahip çıkmak; üretime, istihdama, İhracata, teknolojiye ve inovasyona sahip çıkmaktır. Ve en önemlisi, Türkiye'nin geleceğine sahip çıkmaktır.”